Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea în direcția înfăptuirii programelor de sistematizare, de organizare a orașelor și comunelor, de restrîngere a suprafețelor construite, de modernizare a orașelor, îndeosebi a comunelor, astfel încît, pînă în anii 2000, să încheiem, în linii generale, și la sate înfăptuirea acestor programe.

NICOLAE CEAUȘESCU

Sistematizarea teritoriului și localităților cerință obiectivă a progresului multilateral al țării

■ Componentă majoră a procesului revoluționar, amplu și complex, de edificare a socialismului și comunismului în România, sistematizarea teritoriului și localităților este subordonată direct transpunerii în viață a politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare armonioasă și echilibrată a tuturor județelor și localităților urbane și rurale, ridicării pe o treaptă superioară a calității vieții și nivelului de civilizație al întregului popor — latură esențială, organică a întregii strategii de edificare socialistă a țării, promovată cu fermitate în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului.

Pe baza gîndirii creatoare, consecvent revoluționare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Conferința Națională a partidului din 1967 a stabilit o serie de măsuri privind reorganizarea teritorial-administrativă a țării, măsuri de uriașă importanță pentru dezvoltarea economico-socială a României, pentru întreaga desfășurare ulterioară a procesului construcției socialiste. **Reorganizarea teritorial-administrativă — de la care se împlinesc două decenii — a creat cadrul pentru înfăptuirea unor ample programe de progres economico-social în toate județele țării, de sistematizare a teritoriului și localităților.**

Prin aplicarea unei concepții noi, științifice în domeniul sistematizării, concepție fundamentată de secretarul general al partidului, au fost realizate mari proiecte de construcții, cum sînt Canalul Dunăre—Marea Neagră, Transfăgărășanul, Metroul bucureștean, numeroase lucrări edilitare de anvergură în Capitală și în alte orașe, mari platforme industriale, amplasate în toate județele țării, precum și ample lucrări de valorificare superioară a fondului funciar, menite să asigure înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare.

Potrivit cu prevederile **Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților, program elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului,** în ultimele două decenii au fost construite peste 3,3 milioane de apartamente în municipii și orașe, iar în localitățile rurale s-au ridicat circa 2,2 milioane de locuințe. Paralel cu construcțiile de locuințe, au fost realizate, în marea majoritate a orașelor și comunelor, noi ansambluri centrale și social-culturale, dotări comerciale și de prestări de servicii de toate categoriile, lucrări tehnico-edilitare, amenajări și modernizări ale rețelelor de circulație și transport în comun, spații verzi pentru odihnă, sport și agrement — toate acestea determinînd schimbarea radicală a peisajului urban și rural din patria noastră.

În conformitate cu hotărîrile Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, sistematizarea constituie una dintre sarcinile deosebit de importante ale etapei actuale de edificare a socialismului în țara noastră. În acest sens, se impune realizarea consecventă, cu mai mult dinamism, a programelor de sistematizare a teritoriului, a orașelor și comunelor, astfel încît, pînă în anii 2000, să se încheie înfăptuirea acestor programe, în linii generale, și la sate. **„Aceasta** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului — **va asigura schimbarea întregii înfățișări a patriei noastre, apropierea condițiilor de viață și de muncă ale satelor de cele ale orașelor, va duce la întărirea și mai puternică a alianței dintre clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate, dintre toate categoriile de oameni ai muncii, va accelera procesul de omogenizare a societății socialiste românești, de dispariție a deosebirilor esențiale dintre orașe și sate, dintre diferite clase și categorii sociale, va duce la crearea societății unice a poporului muncitor, constructor conștient al socialismului și comunismului"**

Pornind de la obiectivele și sarcinile prioritare ce stau în fața activității de sistematizare a teritoriului și localităților, precum și de la cerințele perfecționării acesteia, revista „Era socialistă" a organizat, împreună cu Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, dezbaterea de față, la care au participat: **Romeo Dragomirescu,** vicepreședinte al Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare; **Ioan Ciubotaru,** director în Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare; **Mircea Dima,** vicepreședinte al Uniunii Arhitecților; **Alexandru Lăzărescu,** director-adjunct în Comitetul de Stat al Planificării; **Adrian Alecsandrescu,** directorul Institutului de cercetări și proiectări pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală; **Alexandru Budișteanu,** șeful Centrului de sistematizare; **Alin Teodorescu,** sociolog principal la Centrul de sociologie; **Gheorghe Marinescu,** vicepreședinte al Consiliului popular al județului Argeș; **Nicolae Dan,** arhitect-șef al județului Dolj; **Constantin Neagu,** președintele Consiliului popular Colibași-Argeș.

Publicăm textul prescurtat al dezbaterii.

■ **ROMEO DRAGOMIRESCU:** Uriașele transformări revoluționare produse în societatea noastră, progresul economic și social accelerat al țării, îndeosebi în ultimele două decenii, au la baza concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind dezvoltarea echilibrată, armonioasă a forțelor de producție, repartizarea lor rațională pe întregul teritoriu al țării, ca temelie a prosperității tuturor județelor, zonelor și localităților. Cu alte cuvinte, procesul industrializării țării, al transformării socialiste a agriculturii, al revoluționării culturii, materializarea uriașelor investiții alocate dezvoltării, asigurarea repartizării judicioase a mijloacelor materiale și realizarea unor condiții de muncă și viață superioare în toate zonele țării s-au împletit și se împletesc organic cu importante masuri de organizare a teritoriului. Nu-

Digitized by Google

mai pe baza acestei politici s-au putut şi se pot asigura valorificarea superioară a resurselor materiale locale, a întregului fond funciar, folosirea raţională a forţei de muncă din fiecare judeţ şi localitate, realizarea unei structuri demografice echilibrate pe teritoriu, dezvoltarea armonioasă a localităţilor urbane şi rurale, crearea condiţiilor pentru asigurarea bazei materiale a egalităţii în drepturi a tuturor cetăţenilor patriei.

În strategia generală a partidului nostru, în viziunea secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, sistematizarea teritoriului şi localităţilor constituie o parte integrantă a politicii de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Obiectiv de mare complexitate, sistematizarea teritoriului şi localităţilor este chemată să aducă o contribuţie tot mai importantă la întreaga dezvoltare economico-socială, la progresul industriei şi agriculturii, realizarea planului construcţiei de locuinţe, a tuturor obiectivelor sociale şi edilitar-gospodăreşti, creşterea gradului de civilizaţie al întregului nostru popor.

Un rol de însemnătate esenţială în realizarea ţelurilor menţionate îl are înfăptuirea prevederilor Programului naţional de sistematizare a teritoriului şi localităţilor, program conceput şi realizat din iniţiativa şi sub îndrumarea directă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Programul naţional de sistematizare s-a materializat şi urmează să se materializeze, în continuare, în dezvoltarea puternică a activităţilor industriale, agricole şi din alte sectoare, în toate zonele ţării, în edificarea de noi oraşe, modernizarea oraşelor şi satelor pe baza accelerării procesului de urbanizare, extinderea reţelei unităţilor de învăţămînt, cultură, artă, de ocrotire a sănătăţii — în deplin consens cu marile obiective ale ridicării continue a nivelului de civilizaţie socialistă în patria noastră.

O concepţie ştiinţifică, originală, de largă perspectivă privind dezvoltarea economico-socială armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor şi localităţilor patriei

■ **ADRIAN ALECSANDRESCU:** Întreaga dezvoltare complexă şi echilibrată în profil teritorial a judeţelor şi localităţilor urbane şi rurale se înscrie într-un amplu proces de sporire a eficienţei activităţilor economice pe multiple planuri şi de apropiere treptată a condiţiilor de viaţă şi de muncă de la oraşe şi sate. În acest sens, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta că înfăptuirea Programului naţional de sistematizare va contribui la realizarea unuia dintre cele mai importante obiective ale edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării ţării noastre spre comunism — şi anume dispariţia treptată a deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat, satisfacerea tot mai bună a necesităţilor materiale şi spirituale ale cetăţenilor din toate localităţile ţării, ridicarea generală a gradului de cultură şi civilizaţie.

Ca expresie a dinamismului economiei noastre, urbanizarea constituie, prin implicaţiile sale, factorul hotărîtor în asigurarea unor condiţii superioare de civilizaţie socialistă în toate localităţile. Este important de subliniat că, în concepţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, urbanizarea înseamnă nu concentrarea unei populaţii mai mari în oraşele existente, ci dezvoltarea economico-socială a comunelor, apropierea condiţiilor de muncă şi viaţă din oraşe şi sate, cu prioritate, pe seama creşterii nivelului de civilizaţie al satelor. Această orientare rezultă cu claritate din sarcinile atribuite sistematizării de către secretarul general al partidului. În Raportul prezentat la Conferinţa Naţională a partidului din decembrie 1987, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat, încă o dată, importanţa înfăptuirii cu fermitate a programelor de sistematizare, de organizare a oraşelor şi comunelor, de restrîngere a perimetrelor construite, de modernizare a oraşelor şi, cu deosebire, a comunelor, astfel încît, pînă în anul 2000, să fie încheiată, în linii generale, realizarea acestor programe şi la sate.

■ **IOAN CIUBOTARU:** Sistematizarea teritoriului, modernizarea localităţilor, organizarea şi edificarea unui cadru construit care să asigure un nivel înalt de civilizaţie pentru toţi locuitorii ţării se înscriu în mod organic în strategia unitară, de largă perspectivă, privind dezvoltarea multilaterală a României, creşterea bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor. Conceptul românesc de sistematizare a teritoriului şi localităţilor se fundamentează pe viziunea profund ştiinţifică a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Sistematizarea se defineşte ca un proces continuu, cu caracter creator, de previziune, proiectare, organizare şi edificare a cadrului construit şi amenajat în care trăieşte şi munceşte întreaga populaţie a ţării; este vorba de un proces care se îmbină organic cu procesul de dezvoltare economico-socială armonioasă în tot teritoriul ţării, de repartizare raţională şi echilibrată a forţelor de producţie, de creare, în toate zonele şi localităţile ţării, a bazei materiale care să asigure egalitatea deplină, socială şi economică, a tuturor cetăţenilor României socialiste.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a marcat o piatră de hotar în dezvoltarea multilaterală a patriei, a deschis noi orizonturi în desfăşurarea acestui proces complex. Într-adevăr, în condiţiile înfloririi fără precedent a ţării, ale creşterii puternice a forţelor de producţie, ale evoluţiei rapide a tuturor laturilor şi sectoarelor vieţii economice şi sociale, sistematizarea şi-a adus contribuţia activă la accelerarea progresului general, economic şi social, la amplasarea corespunzătoare şi extinderea echilibrată a unităţilor economice — industriale, agricole, energetice —, la materializarea investiţiilor — în sferele învăţămîntului, sănătăţii, construcţiei de locuinţe, transporturilor, comerţului ş.a. — menite să asigure dezvoltarea armonioasă a localităţilor.

Un moment hotărîtor în dezvoltarea, organizarea şi sistematizarea zonelor şi localităţilor patriei l-a constituit Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din 1967, care a adoptat un ansamblu de măsuri, rod al gîndirii revoluţionare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, menite să asigure îmbunătăţirea conducerii economiei naţionale şi perfecţionarea organizării administrativ-teritoriale a ţării. Structurarea teritorial-administrativă a ţării, din 1968, a creat cadrul pentru realizarea unor ample programe de progres economico-social în toate judeţele, pentru accelerarea dezvoltării judeţelor rămase în urmă, precum şi pentru înflorirea a numeroase localităţi care fuseseră mult timp neglijate. Prin noua împărţire teritorial-administrativă a fost întărit rolul oraşului şi al comunei, ca unităţi teritorial-administrative de bază ale societăţii noastre. Au fost create astfel premisele transformării acestora în centre puternice, capabile să asigure condiţii de muncă şi de viaţă din ce în ce mai bune locuitorilor lor, prin participarea activă a cetăţenilor la viaţa publică, la rezolvarea problemelor economice şi sociale ale aşezărilor în care trăiesc.

O mare importanţă pentru stabilirea obiectivelor şi orientarea activităţii de sistematizare a avut adoptarea, la Conferinţa Naţională a partidului din iulie 1972, a Directivelor cu privire la sistematizarea teritoriului, a oraşelor şi satelor, la dezvoltarea lor economico-socială. Aşa cum se subliniază în acest document programatic, dezvoltarea pe bază de plan a oraşelor şi satelor constituie o cerinţă obiectivă a societăţii noastre socialiste şi corespunde necesităţii de a se asigura o evoluţie raţională, conştient dirijată, a localităţilor, în concordanţă cu interesele generale ale progresului multilateral al României.

■ **ALEXANDRU LĂZĂRESCU:** Potrivit concepţiei partidului nostru, una dintre funcţiile de bază ale activităţii de sistematizare o constituie repartizarea raţională, echilibrată a forţelor de producţie pe întreg cuprinsul ţării, pe baza îmbinării organice a criteriilor de eficienţă economică cu cele de ordin social. Ca o consecinţă a acestei orientări, aşa cum se subliniază în Programul partidului aprobat de cel de-al XI-lea Congres, unul dintre principiile călăuzitoare esenţiale ale întregii acţiuni de sistematizare îl constituie asigurarea unor condiţii de viaţă egale pentru toţi cetăţenii ţării, fără deosebire de naţionalitate, în spiritul principiilor echităţii socialiste, ştergerea treptată a deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat, prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare a oraşului.

După cum se ştie, marile realizări, din ultimele două decenii, în domeniul repartizării teritoriale a forţelor de producţie au devenit posibile ca urmare a înfăptuirii unor ample programe de investiţii. În cadrul politicii de folosire raţională şi cu eficienţă sporită a fondului naţional de dezvoltare, partidul nostru a urmărit şi urmăreşte permanent repartizarea investiţiilor, pe ramuri şi în profil teritorial, corespunzător cerinţelor creşterii în ritmuri susţinute şi modernizării continue a întregii economii, concomitent cu dezvoltarea rapidă a judeţelor cu nivel economic mai redus şi lărgirea potenţialului productiv al celorlalte judeţe. Repartizarea investiţiilor pe ramuri, în vederea sporirii capacităţii productive a judeţelor, a fost astfel dimensionată, prin planurile naţionale, încît să răspundă cît mai bine condiţiilor specifice fiecărui judeţ şi cerinţelor încadrării armonioase a acestora în

Digitized by Google

complexul economic național, ca și în ansamblul programelor de sistematizare a teritoriului și localităților. Este de subliniat, în acest context, că, prin modul în care au fost repartizate investițiile, s-a urmărit ca sporirea potențialului industrial să se realizeze, în județele mai dezvoltate, în principal prin reconstrucția, modernizarea și lărgirea unităților în funcțiune, iar în județele cu nivel mai redus de dezvoltare cu prioritate prin construirea de obiective noi.

Criteriile fundamentale ale sistematizării economico-sociale a teritoriului și localităților, avute în vedere la elaborarea planurilor naționale de dezvoltare, sînt: amplasarea rațională a noilor obiective industriale, gruparea acestora pe platforme industriale cu un grad ridicat de organizare, bazat pe cooperarea largă dintre unități în rezolvarea în comun și cu eficiență ridicată a problemelor economice, urmărindu-se, totodată, restrîngerea la strictul necesar și utilizarea cu maximă eficiență a suprafețelor de teren afectate obiectivelor industriale; comasarea, pe baza organizării și administrării unice, a obiectivelor subordonate aceluiași minister, în cadrul platformelor, și concentrarea obiectivelor industriale, din aceeași ramură sau din ramuri înrudite, pe amplasamente comune; soluționarea unitară, pentru întreaga platformă și în cooperare cu orașul, a amenajărilor tehnico-edilitare.

■ **ALEXANDRU BUDIȘTEANU:** Normativele legale prin care se asigură integrarea întregii activități de sistematizare în procesul complex de dezvoltare economico-socială planificată a României sînt cuprinse în Legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale. Prin prevederile sale, această lege reprezintă cadrul de coordonare în care se desfășoară întregul program de investiții economice, de construcții de locuințe, dotări social-culturale și de lucrări tehnico-edilitare.

Trebuie evidențiat rolul deosebit pe care îl are înfăptuirea prevederilor Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților în procesul dezvoltării armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Conceput și realizat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Programul național de sistematizare promovează o concepție nouă, modernă de organizare și structurare a teritoriului și a localităților urbane și rurale. Această concepție s-a concretizat în reconstrucția și modernizarea localităților, dezvoltarea în ritm susținut a bazei lor materiale, înzestrarea cu dotări social-culturale și tehnico-edilitare, precum și cu locuințe moderne și confortabile. Ritmul intens de industrializare a reprezentat, desigur, un factor hotărîtor, atît în dezvoltarea economico-socială a județelor cît și în desfășurarea unui proces accelerat de urbanizare.

■ **MIRCEA DIMA:** Procesul de urbanizare, care a cuprins toate județele țării, reprezintă un fenomen complex, ce nu poate fi estimat numai prin creșterea numărului locuitorilor de la oraș, ci se cuvine a fi considerat și prin prisma transformărilor structurale ale localităților, a introducerii pe scară largă a elementelor de civilizație și confort și a ridicării continue a calității vieții. Așa cum s-a arătat și în dezbaterea noastră, obiectivul central al strategiei partidului în această privință îl constituie dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor localităților țării, orientarea procesului de urbanizare în deplină concordanță cu realitățile patriei și cu obiectivele de bază ale dezvoltării societății românești, în ansamblul ei.

■ **ADRIAN ALECSANDRESCU:** Cred că unele cifre sînt deosebit de edificatoare în acest sens. Astfel, în ultimii 23 de ani, numărul orașelor din România a sporit de la 183 la 237. În aceeași perioadă, populația care locuiește în municipii și orașe a crescut de la 5,7 milioane la 11,8 milioane, iar ponderea populației urbane în totalul populației a ajuns la 51%, față de circa 30% în 1965. A sporit numărul centrelor urbane cu o puternică bază industrială și cu importante activități economico-sociale și cultural-educative. Alături de orașe ca București, Ploiești, Cluj, Iași, Timișoara, s-au dezvoltat o serie de orașe cu funcții complexe, care au devenit centre urbane principale ale țării, cu o populație ce depășește 200 000 de locuitori: Craiova, Constanța, Brașov, Galați și altele. Obiectivele industriale importante amplasate în orașe ca Pitești, Suceava, Piatra Neamț, Bacău, Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Tîrgu Jiu, Slobozia etc. au transformat aceste localități în mari centre industriale și social-culturale. Pe harta țării au apărut noi centre ale industriei extractive, cum sînt Motru, Rovinari, Bălan, Moldova Nouă, Borșa, Baia Sprie sau Cavnic. Totodată, sînt în curs de urbanizare un număr însemnat de localități rurale, îndeosebi localități-reședință ale consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, care vor deveni orășele agroindustriale sau industrial-agrare. În aceste localități au fost realizate importante investiții industriale, agricole, social-culturale și tehnico-edilitare, precum și un însemnat volum de construcții de locuințe moderne și confortabile. Printre asemenea localități pot fi menționate Colibași (județul Argeș), Sascut (Bacău), Pecica (Arad), Ianca (Brăila), Plenița (Dolj), Podu Iloaiei (Iași) și multe altele.

Implicații profunde, multilaterale pe plan social-economic, politic, cultural

■ **MIRCEA DIMA:** În ceea ce privește sistematizarea municipiilor și orașelor, trebuie subliniate transformările înnoitoare care au imprimat majorității orașelor țării imaginea unor așezări moderne, în care noul se îmbină în mod armonios cu trăsăturile specifice locale. O activitate importantă s-a desfășurat pentru organizarea și edificarea zonelor și platformelor industriale. Totodată, o deosebită atenție s-a acordat sistematizării zonelor centrale ale orașelor și municipiilor, în contextul modernizării structurilor urbane și prin materializarea noii gîndiri arhitecturale și urbanistice românești. Sub directa îndrumare și pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-au închegat centre civice reprezentative în municipiile Pitești, Botoșani, Bacău, Brăila, Satu Mare, Ploiești, Focșani, Tîrgu Mureș și altele. Grupînd cele mai importante edificii social-culturale și politico-administrative ale orașelor, noile centre civice sînt o expresie a dezvoltării economico-sociale complexe și a ridicării gradului de civilizație al localităților. Restructurarea urbanistică de mare anvergură a municipiului București — prin realizarea unor prestigioase construcții cum sînt noul centru politico-administrativ, metroul, amenajarea complexă a rîului Dîmbovița, numeroasele pasaje rutiere denivelate — va face ca, pînă în anul 1990, cel mai mare oraș al țării să devină o capitală modernă, reprezentativă a României socialiste.

■ **ALEXANDRU BUDIȘTEANU:** În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, peste două treimi din populația urbană s-a mutat în apartamente noi, iar suprafața locuibilă a atins, în medie, 11 mp pe locuitor, ajungînd, împreună cu dependințele, la 14,5—15,5 mp pe locuitor. Numai în cincinalul 1981—1985 au fost date în folosință peste 750 000 de locuințe.

Progrese însemnate s-au înregistrat, de asemenea, în privința nivelului de dotare social-culturală și comercială a municipiilor și orașelor. În ceea ce privește învățămîntul, a fost realizată o puternică bază tehnico-materială, care cuprinde școli pentru aproape 4,6 milioane de elevi, dintre care peste 1,2 milioane în licee, 12 800 de grădinițe frecventate de 864 000 de copii, 753 de școli profesionale cu 287 000 de elevi, 44 de instituții de învățămînt superior, cu 132 de facultăți, amplasate în 19 municipii. S-a îmbogățit continuu și zestrea de dotări pentru sănătate și cultură, cluburi și instituții de artă. Au sporit, de asemenea, suprafețele destinate comerțului și prestărilor de servicii. Totodată, realizarea a numeroase spații verzi, terenuri de sport și locuri de joacă pentru copii evidențiază preocupările pentru îmbogățirea aspectului urbanistic al orașelor și sporirea confortului locuitorilor.

■ **IOAN CIUBOTARU:** Și în domeniul sistematizării localităților rurale s-au obținut realizări însemnate, prin îmbunătățirea condițiilor de locuit și creșterea nivelului de dotare și echipare edilitară. Astfel, pentru învățămîntul primar și gimnazial s-au asigurat construcții școlare corespunzătoare în toate comunele, iar în numeroase sate-reședință de comună funcționează astăzi licee cu profil specializat și școli profesionale. În prezent, la sate există un mare număr de cămine culturale, dispensare, case de nașteri, spitale sau secții ale spitalelor orășenești. Spațiile comerciale în mediul rural sînt asigurate cu o bază materială corespunzătoare, iar în numeroase sate-reședință de comună au fost create magazine universale și complexe de prestări servicii. Populația din mediul rural dispune astăzi de aproape 3,8 milioane de locuințe, 12 000 de școli generale și licee, 10 000 de grădinițe, 2 900 de dispensare, 7 800 de cămine culturale, 5 200 de cinematografe, precum și 36 500 de unități comerciale. Elementele de confort, de creștere a calității vieții se reflectă și în sporirea zestrei tehnico-edilitare a satelor; semnificativ este că există, astăzi, peste 1 900 de sate cu instalații de alimentare cu apă.

O însemnătate hotărîtoare pentru sistematizarea și dezvoltarea localităților urbane și rurale are aplicarea Normelor privind dimensionarea judicioasă a localităților în raport de mărime, număr de locuitori, rol și funcțiuni, norme aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1986. S-a creat, astfel, cadrul teritorial-normativ pentru folosirea în condiții raționale a te-

Digitized by Google

renurilor ocupate de localități și realizarea unor densități optime în cadrul perimetrelor construibile stabilite. În felul acesta, prin reducerea suprafețelor ocupate de localități, vor putea fi eliberate însemnate suprafețe de teren pentru a fi redate agriculturii.

■ **ALEXANDRU LĂZĂRESCU:** În sistematizarea comunelor și satelor s-a pornit de la necesitatea realizării unor centre dezvoltate din punct de vedere economic, care să dispună de dotările tehnico-edilitare și social-culturale necesare pentru a asigura condiții de viață apropiate de cele din orașe. Pentru toate comunele și satele cu perspectivă de dezvoltare au fost întocmite schițe de sistematizare, urmărindu-se reducerea perimetrelor construibile, astfel încît obiectivele noi să fie realizate numai în vatra satelor, cu densități ridicate de construcții. Se au în vedere organizarea amplasamentului centrelor civice prin gruparea noilor construcții de locuințe, a clădirilor social-culturale și a obiectivelor economice, precum și echiparea acestora cu lucrări tehnico-edilitare prin soluții simple, economice și eficiente. În condițiile existenței schițelor de sistematizare, resursele alocate prin planurile naționale pentru dezvoltarea localităților pot fi orientate corespunzător cerințelor asigurării unei sistematizări moderne, care ține seama de întregul complex de factori economici și sociali.

■ **IOAN CIUBOTARU:** În ceea ce privește ansamblul activităților de sistematizare, de dezvoltare a satelor și comunelor, se poate aprecia că s-au realizat pași foarte importanți. Înfățișarea satelor de pe întreg cuprinsul țării este cu totul alta față de trecut; la rîndul lor, schimbările de ordin economic și edilitar-gospodăresc au determinat modificări în însăși structura socială a satelor. În mediul rural trăiesc astăzi nu numai țărani, ca altădată, ci există și o clasă muncitoare, o intelectualitate, care se preocupă de dezvoltarea satului, de activitatea economică și socială din comunele și satele respective. Bunăoară, în comune activează, în prezent, peste 120 000 de cadre medicale, precum și sute de mii de cadre didactice, agronomi, tehnicieni din agricultură și zootehnie ș.a.

Desigur, sînt încă foarte multe de făcut, în continuare. Dar, neîndoielnic, ceea ce s-a realizat pînă acum reprezintă o garanție sigură că există forțele și condițiile necesare pentru ca, în etapele următoare, să fie înfăptuit tot ceea ce este prevăzut pentru ridicarea nivelului de civilizație și de viață al populației rurale pe trepte superioare și îndeplinirea, astfel, a obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului privind apropierea condițiilor de muncă și de viață de la sate de cele de la orașe sau, altfel spus, ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, pe calea ridicării nivelului satului la nivelul orașului.

Un aspect pe care doresc să-l subliniez este acela că a existat și există o preocupare susținută pentru folosirea cît mai eficientă a terenului. Aplicarea Normelor privind dimensionarea judicioasă a localităților în raport de mărime, număr de locuitori, rol și funcțiuni, a condus la reanalizarea rețelei de localități, a fiecărei schițe de sistematizare, în parte, și la delimitarea noilor perimetre construibile, potrivit acestor norme. Aceasta a avut un rezultat foarte important: jumătate din teritoriul care înainte făcea parte din perimetrele construibile, deci ale localităților rurale, a fost scos în afara acestor perimetre, avînd destinația de folosință agricultura sau alte activități productive. Se creează astfel posibilitatea gospodăririi mai bune a teritoriului, utilizării lui cu o eficiență sporită și, desigur, se impune să se aibă în vedere, de către toți factorii implicați, ca acest proces de grupare a construcțiilor în noile perimetre stabilite să fie realizat în așa fel încît suprafețele de teren destinate producției agricole să fie valorificate cu o eficiență maximă.

■ **ALIN TEODORESCU:** Așa cum s-a relevat în discuția noastră, activitatea de sistematizare se întîlnește, în toate etapele sale, cu o arie largă de probleme, inclusiv de natură sociologică. Este aceasta o consecință firească a faptului că realizarea programelor de sistematizare vizează, în primul rînd, asigurarea unui cadru obiectiv, calitativ superior al procesului de ridicare a calității vieții sociale și desfășurării activităților economice la un nivel de eficiență sporită. Aș vrea să menționez că, în ultimele două decenii, sociologii și-au adus contribuția la studierea și prognozarea proceselor sociale majore ale operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Astfel, Centrul de cercetări sociologice a elaborat lucrări de analiză a fenomenelor mobilității sociale în mediul rural și urban, a migrației populației rurale spre mediul urban, a comportamentului demografic al familiilor urbane și rurale. În ultimii ani, se pune un accent major pe sprijinirea, prin programe integrate de cercetare-acțiune, a unor localități rurale, în eforturile acestora de a-și organiza un spațiu construit folosit eficient și productiv. Astfel, s-au elaborat sau sînt în curs de elaborare programe de dezvoltare integrată — pe baza principiului că populația este chemată să participe tot mai activ la realizarea obiectivelor sistematizării —, pentru comune situate în zonele Vrancea, Delta Dunării, Teremia-Mare, Vatra Dornei etc. Pe de altă parte, activitatea sociologilor se împletește din ce în ce mai mult cu activitatea specialiștilor în sistematizare. Este vorba, îndeosebi, de dezvoltarea unor cooperări în domeniul prognozei fenomenelor sociale în zonele nou construite, în așa fel încît investițiile de astăzi să poată fi mîine un temei pentru o evoluție și mai accentuată a localităților.

■ **ROMEO DRAGOMIRESCU:** Conferința Națională a partidului a reconfirmat obiectivul, stabilit de Congresul al XIII-lea, ca, pînă în anul 2000, să se încheie, în linii generale, înfăptuirea programelor de sistematizare a teritoriului și localităților. Pentru realizarea în condiții optime a acestei acțiuni, de cea mai mare însemnătate pentru bunăstarea întregii națiuni, se impun perfecționarea și ridicarea la un nivel superior a activității de sistematizare a teritoriului și localităților, sub toate aspectele. Înainte de toate, este necesară îmbunătățirea bazei științifice și metodologice de elaborare a programelor și prognozelor pe domenii, prin promovarea fermă a principiilor și criteriilor de sistematizare riguros fundamentate, în activitatea de proiectare, coordonarea corespunzătoare a prevederilor cuprinse în proiectele de sistematizare cu proiectarea și etapizarea lucrărilor de investiție, respectarea disciplinei în procesul de realizare a lucrărilor de construcție și amenajare complexă a teritoriului. Necesitatea acestor îmbunătățiri decurge din experiența de pînă acum a activității de sistematizare, experiență care demonstrează că există încă anumite neajunsuri în coordonarea unor factori sau elemente componente ale sistematizării complexe a teritoriului și localităților, avînd ca rezultat reducerea eficienței economice și sociale a investițiilor.

În strînsă legătură cu cele arătate, la întocmirea programelor și prognozelor este necesară o mai mare aprofundare a factorilor și condițiilor specifice din județe și localități, în vederea amplasării obiectivelor economice într-o corelare cît mai deplină cu resursele materiale și umane disponibile, precum și a apropierii industriilor de sursele de materii prime și zonele de consum. Aceste cerințe obiective implică o perfecționare a planificării în profil teritorial, ținîndu-se cont de condițiile specifice ale sistematizării teritoriului și localităților, în scopul dezvoltării armonioase și echilibrate a forțelor de producție în toate zonele și localitățile.

■ **GHEORGHE MARINESCU:** Consiliilor populare județene și locale le revin sarcini deosebit de mari în ceea ce privește înfăptuirea programelor de sistematizare a teritoriului și localităților. În final, ele răspund în fața partidului, a statului, ca și a populației, pentru tot ceea ce se realizează în acest domeniu. În județul Argeș, bunăoară, proiectele și schițele de sistematizare, avînd în vedere aspectele economice privind amplasarea corespunzătoare a forțelor de producție, au fost elaborate cu contribuția factorilor de specialitate, ca și a factorilor de decizie, urmărindu-se construirea obiectivelor industriale nu numai în municipiul Pitești, ci și în localități urbane mai mici din teritoriu. Au fost dezvoltate orașe cum sînt Cîmpulung-Muscel, Curtea de Argeș, iar mai recent Topoloveni, Costești, care s-au format ca orașe începînd din anul 1968. Aici au fost create unități industriale, îndeosebi ale construcției de mașini, care folosesc forța de muncă și din zonele învecinate. O atenție deosebită acordăm rezolvării problemelor sociale, în scopul stabilirii forței de muncă lîngă obiectivele economice. Un exemplu, în această privință, îl constituie modul de sistematizare și dezvoltare a comunei Colibași, paralel cu crearea platformei industriale Colibași, care este o importantă realizare a politicii de sistematizare din țara noastră. Pe această mare platformă industrială, pe lîngă Întreprinderea de autoturisme, există și alte obiective economice, care au un important rol funcțional sub raport economic și social.

■ **CONSTANTIN NEAGU:** În comuna Colibași, activitatea de sistematizare și construcțiile de locuințe au început în anul 1968. În prezent, în comuna noastră, există 8 100 de apartamente moderne, locuite de 21 000 de oameni ai muncii, care lucrează pe platforma Întreprinderii de autoturisme. Dispunem de peste 20 000 mp de spații comerciale și prestări de servicii pentru populație. S-a construit o casă de cultură modernă, s-au făcut lucrări tehnico-edilitare, de canalizare, instalații de epurare, asigurîndu-se astfel amenajările necesare pentru ridicarea nivelului de viață al populației, corespunzător cerințelor urbanisticii actuale. Desigur, toate acestea au însemnate efecte pozitive; aș sublinia, înainte de toate, înlăturarea navetismului, cu toate consecințele sale de natură socială, economică, culturală etc.

Digitized by Google

Un alt aspect important, legat de sistematizarea teritoriului și localităților, se desprinde din următorul fapt: satul Mioveni, pe locul căruia este amplasată acum comuna Colibași, avea 450 de familii; în prezent, pe aceeași suprafață de teren locuiesc 8 100 de familii, în condiții de confort edilitar-gospodăresc sporit. Totodată, prin sistematizarea localității, prin schimbarea regimului de construcții, au putut fi economisite mai mult de 400 ha de teren, dintre care peste 150 au fost date în circuitul agricol.

■ **GHEORGHE MARINESCU:** Fenomenul de navetism la nivelul județului este o problemă care stă în atenția comisiei județene de sistematizare. La Colibași, în prima fază a dezvoltării localității, exista un navetism destul de accentuat: peste 16 000 de oameni făceau navetă pe o distanță medie de 40 de kilometri. Acest aspect negativ a fost corectat, statul nostru socialist alocînd, în acest scop, importante investiții de fonduri materiale și bănești.

Pentru reducerea, în general, a navetismului din mediul rural spre cel urban sau invers, se are în vedere amplasarea forțelor de producție nu numai în localitățile urbane mari, ci și în cele mijlocii și mici, ca și în comune viitoare centre urbane și centre de consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste (C.U.A.S.C.). La nivelul județului nostru, aceasta este o problemă în curs de rezolvare, prin crearea, pe plan local, a unor unități de prestări de servicii, prin dezvoltarea de unități economice,preluînd de la platforme industriale anumite activități care se pot realiza fără cheltuieli suplimentare și chiar în condiții de eficiență economică și socială mai ridicată decît prin deplasarea cotidiană a forței de muncă din mediul rural în cel urban. Desigur, aceasta impune o regîndire, o organizare corespunzătoare a diferitelor activități industriale desfășurate în localitățile rurale, dezvoltarea prestărilor de servicii, a unor unități economice ale industriei alimentare și agricole etc. În general, stabilitatea forței de muncă, asigurarea ei în comune constituie o problemă care preocupă organele de decizie — consiliile populare, cît și specialiștii din diferite domenii, inclusiv cei care lucrează la schițele de sistematizare ale comunelor.

■ **ALIN TEODORESCU:** Desigur, navetismul a fost și, într-o anumită măsură, mai este încă, după părerea mea, un fenomen cu rol social pozitiv. Deplasarea ritmică a populației rurale spre centrele urbane a contribuit la creșterea gradului de profesionalizare a forței de muncă de la sate, a asigurat forța de muncă necesară dezvoltării industriei, construcțiilor și serviciilor în mediul urban, a contribuit la creșterea veniturilor populației din mediul rural. Totuși, pe scară socială mare, navetismul are și laturi social-umane și economice negative. Sociologii au investigat aceste aspecte, așa încît ele sînt cunoscute astăzi. Consider că o problemă care ar trebui să stea mai mult în atenția cadrelor care lucrează în domeniul sistematizării este aceea a asigurării unui raport socialmente tolerabil între timpul de muncă și timpul de deplasare a personalului spre locurile de muncă. Nu este economic, desigur, ca timpul de deplasare a personalului muncitor să ajungă, uneori, la 20—25% din timpul de munca. Aceasta este valabil atît pentru forța de muncă rurală care se deplasează în mediul urban, cît si pentru forța de munca urbană care se deplasează în mediul rural. Este foarte adevărat că, din motive obiective, navetismul nu va putea fi eliminat de la o zi la alta. Dar el, aș spune, poate fi rationalizat, treptat, din punct de vedere social și economic.

■ **ADRIAN ALECSANDRESCU:** În cincinalele trecute, dezvoltarea extensivă a determinat crearea unor importante fonduri fixe, ceea ce s-a materializat în realizarea unor obiective industriale, cu precădere în municipii reședință de județ și, mai puțin, în orașele mici și mijlocii. Aceasta a generat și fenomenul de navetism, care, uneori, a avut și are loc pe distanțe mici, alteori a căpătat un caracter de migrație, dacă ne gîndim că locuitori ai satelor din Moldova, în special forța de muncă bărbătească, s-au deplasat în zonele unor centre industriale puternice. O asemenea deplasare a populației rurale, îndeosebi a tineretului, către orașe a determinat depopularea treptată a unor sate, precum și îmbătrînirea populației acestora.

Dezvoltarea economico-socială intensivă, care constituie o caracteristică esențială a cincinalului actual, impune valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale și umane în plan teritorial; tocmai de aceea, este nevoie să se acorde o atenție mai mare dezvoltării orașelor mici și mijlocii, a viitoarelor centre urbane, a satelor reședință de comună, în care se cer a fi create locuri de muncă pentru a stabiliza populația, inclusiv în vederea diminuării navetismului. Problemele privind stabilitatea populației se pun, cu deosebire, în mediul rural, la sate și comune; mai puțin, poate, în legătură cu orașele mici și mijlocii. De aceea, este nevoie să fie organizate în comune activități de industrie mică, activități de prestări de servicii, prin care populația rurală să fie menținută în mediul ei, pentru a contribui în mod activ la dezvoltarea de ansamblu a țării. Și, bineînțeles, tot în virtutea imperativului creșterii economice intensive, se impune, așa cum a accentuat în repetate rînduri conducerea partidului și statului nostru, folosirea rațională și cu eficiență cît mai mare a fondului funciar.

Ordine, disciplină, dinamism în înfăptuirea programelor de sistematizare

■ **ROMEO DRAGOMIRESCU:** Înfăptuirea cu consecvență a politicii de dezvoltare echilibrată a județelor țării, de repartizare rațională a forțelor de producție și de amenajare continuă a rețelei de localități urbane și rurale, în vederea ștergerii treptate a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, pe calea extinderii procesului de urbanizare în toate unitățile administrativ-teritoriale, impune, ca o necesitate obiectivă, valorificarea în condiții cît mai bune a potențialului material și uman existent în toate zonele țării. Trecerea la organizarea rețelei de localități pe o treaptă superioară implică adîncirea cooperării dintre localități, deopotrivă cu promovarea consecventă a principiilor autoconducerii și autogospodăririi, în deplină corelație cu cerințele dezvoltării economico-sociale a României în actualul cincinal și, în perspectivă, pînă în anul 2000.

Potrivit orientărilor și sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului în domeniul sistematizării teritoriului și localităților, are loc în prezent, așa cum s-a arătat și în cadrul dezbaterii noastre, un amplu proces de dezvoltare cu prioritate a orașelor mici și mijlocii, ca și de trecere pe calea urbanizării a unui număr mare de reședințe de comune, în principal sedii ale C.U.A.S.C. sau centre muncitorești, cu un rol important în cadrul rețelei de localități. Dezvoltarea acestora constituie premisa creării, în toate zonele țării, cu deosebire în cele aflate la distanțe mai mari de orașe, a unor centre cu rol de polarizare pentru populația comunelor din zona lor înconjurătoare, în vederea îmbunătățirii accesului locuitorilor la locurile de muncă, la dotări social-culturale și servicii cu caracter urban.

În sensul celor arătate, o sarcină principală ce revine consiliilor populare județene, municipale, orășenești și comunale o constituie asigurarea condițiilor pentru ridicarea nivelului calitativ și de eficiența al activităților economice în toate localitățile țării, în conformitate cu prevederile programelor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial. Este necesară în acest scop asigurarea permanentă a creșterii complexității funcțiilor economico-sociale pe baza valorificării resurselor locale, prin dezvoltarea, în special, a industriei mici și a serviciilor cu precădere în orașele mici și în localitățile ce urmează să devină centre urbane cu profil agroindustrial.

În cadrul preocupării generale de modernizare a localităților țării, se impune să se urmărească, cu prioritate, modul de organizare a structurii categoriilor de localități menționate, în concordanță cu noul lor profil economic și social, prin perfecționarea zonelor funcționale din cadrul localităților și asigurarea unui nivel modern de echipare tehnico-edilitară. Iar în această privință, întărirea disciplinei în procesul materializării propriu-zise a schițelor de sistematizare — elaborate conform Normelor privind dimensionarea judicioasă a localităților în raport de mărime, rol și funcții economice — constituie o problemă-cheie în etapa pe care o parcurgem. Acționînd în această direcție cu mai multă hotărîre și dinamism, aplicînd cu discernămînt propunerile ce prefigurează imaginea viitoare a orașelor și satelor patriei noastre, se vor putea îmbunătăți continuu condițiile de muncă și viață ale tuturor oamenilor muncii, se va putea asigura o gospodărire mai bună a terenurilor din interiorul perimetrelor construibile ale localităților și, totodată, vor putea fi puse la dispoziția agriculturii noi suprafețe de teren.

■ **ALEXANDRU LĂZĂRESCU:** Numai printr-o participare activă, unitară a tuturor factorilor care contribuie la dezvoltarea economico-socială a zonelor și localităților țarii, Programul național de sistematizare a teritoriului și localităților țării, studiile și schițele de sistematizare își pot aduce contribuția la fundamentarea științifică a deciziilor, la determinarea priorităților legate de organizarea teritoriului și

Digitized by Google

dezvoltarea localităților urbane și rurale.

Pentru rezolvarea pe baze științifice a problemelor de sistematizare, este necesar ca toate documentațiile din acest domeniu să se fundamenteze pe studii aprofundate privind problemele specifice, pe prognoza macroeconomică, pe studii de prognoză privind diferitele ramuri de activitate, pe programele speciale și studiile întocmite de ministere și celelalte organe centrale, pe studiile și propunerile făcute de organele locale. Programele de investiții, elaborate în diferite domenii, trebuie să fie permanent armonizate, coordonate, dirijate astfel încît să asigure atît valorificarea superioară a resurselor existente pe plan local, cît și satisfacerea intereselor generale ale societății, dezvoltarea armonioasă a tuturor localităților țării, creșterea eficienței economice și sociale a fondurilor investite.

Cu toate rezultatele bune obținute în înfăptuirea programelor de sistematizare, persistă încă o serie de neajunsuri și neîmpliniri. Astfel, se constată, în unele cazuri, întîrzieri în punerea în funcțiune a investițiilor economice și sociale; la nivelul unor județe, ministere sau centrale industriale, se menține tendința de concentrare a investițiilor în reședințele de județ; nu întotdeauna se acționează suficient de insistent pentru organizarea și dezvoltarea unităților de industrie mică, pentru utilizarea judicioasă a unor suprafețe de teren, pentru combaterea fenomenelor de indisciplină în realizarea diferitelor construcții etc. Se impune mai multă exigență în respectarea prevederilor Legii sistematizării, ca și în ce privește păstrarea calității corespunzătoare a mediului înconjurător.

■ **MIRCEA DIMA:** Consider că nevoia participării mai active a unor specialiști de profiluri diferite la proiectarea și realizarea sistematizării teritoriului și localităților decurge din însuși caracterul pluridisciplinar al acestei activități. Este o realitate indiscutabilă că specificul complex al activității de sistematizare implică participarea mai multor discipline pentru cunoașterea și rezolvarea coordonată a problemelor ce se ridică pe parcursul elaborării studiilor și schițelor de sistematizare, cît și al aplicării acestora. De asemenea, selecționarea și evaluarea diferitelor categorii de lucrări de sistematizare, atît pe linia elaborării proiectelor, cît și aplicării lor, impun aportul nemijlocit al unor cadre de diverse specialități — arhitecți, ingineri, economiști, sociologi, demografi, geografi, medici igieniști, istorici, juriști, matematicieni.

■ **NICOLAE DAN:** Consider că ar trebui, într-adevăr, subliniată în mod deosebit necesitatea unei viziuni interdisciplinare pentru soluționarea corespunzătoare a problemelor sistematizării teritoriale, inclusiv pentru respectarea legislației în vigoare privind acest domeniu. Sistematizarea este recunoscută astăzi ca o activitate de organizare a cadrului fizic de viață în care trăim cu toții. Mai mult decît atîta, este vorba de organizarea cadrului complex în care se dezvoltă și urmează să se dezvolte, în continuare, din punct de vedere economic, social, politic, cultural, întreaga noastră societate. Prin urmare, realizarea programelor, studiilor și schițelor de sistematizare implică, în mod obligatoriu, măsuri și acțiuni unitare cu caracter pluridisciplinar, mai bine-zis pluridomenial, stabilite, în mod organizat — pe ansamblul țării și pe plan local — de către ministere, diferite alte organe centrale sau locale, organizații obștești, cu consultarea specialiștilor din diferite domenii, așa cum s-a arătat mai înainte, și, desigur, cu participarea largă a populației.

În ceea ce mă privește, am lucrat direct în probleme de sistematizare, și la planșetă, ca proiectant, și ca director al unui institut de proiectări la nivel de județ. Pe baza experienței proprii, ca și a colegilor mei, țin să arăt că ne lovim de o dificultate în activitatea noastră, și anume aceea că specialiștii care lucrează în domeniul sistematizării sînt, în marea lor majoritate, arhitecți, deci absolvenți ai Institutului de arhitectură, care abia ulterior au început să se specializeze în sistematizare. Ei nu posedă decît cunoștințe generale din diferite alte domenii ale vieții economice și sociale, care sînt absolut necesare într-o activitate atît de complexă ca aceea de sistematizare a teritoriului și localităților. Tocmai de aceea, ar fi necesar, după părerea mea, să fie atrași la înfăptuirea programelor de sistematizare cadre de specialiști și din celelalte categorii de activități, în primul rînd economiști, dar nu în mai mică măsură și agronomi, silvicultori, sociologi, ecologiști. Bunăoară, pentru a dimensiona în mod corespunzător o localitate trebuie, înainte de toate, să știi să exploatezi complet și în mod complex teritoriul; și invers, în raport cu resursele existente pe teritoriu, este nevoie să fie asigurată forța de muncă avînd o anumită structură. Dacă nu se dispune de asemenea elemente de pornire, riguros stabilite, întregul proiect poate să fie foarte bine închegat și să apară coerent, dar, întrucît s-a pornit de la o bază insuficient de bine pregătită, rezultatele finale ar putea fi departe de cele dorite.

■ **ALEXANDRU BUDIȘTEANU:** Într-adevăr, problema specialiștilor care lucrează în domeniul sistematizării, a profilurilor de pregătire are o mare importanță. În țara noastră, ca urmare a unei anumite tradiții — pentru că, de fapt, urbanismul derivă din arhitectură — activitatea de elaborare și realizare a proiectelor și schițelor de sistematizare revine, în principal, arhitecților, chemați să orienteze procesul de sistematizare și amenajare complexă a teritoriului, a unor localități. Nu întotdeauna acest lucru este posibil și atunci, nu întîmplător, arhitecții respectivi sînt nevoiți să solicite colaborarea specialiștilor din alte domenii. Complexitatea activității despre care discutăm cere o pregătire a specialiștilor gîndită, ca atare, de la început.

Avînd în vedere însemnătatea deosebită pe care o are activitatea de sistematizare, în etapa actuală, pentru înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare economico-socială a țării, consider că este nevoie să fie asigurate cadrele de specialiști cu o pregătire profesională cît mai apropiată de nevoile reale, specialiști care să fie pregătiți temeinic pentru acest tip de abordare complexă a problemelor organizării și sistematizării teritoriului și localităților. Sînt necesare cadre cu o pregătire de nivel superior, care să posede asemenea cunoștințe, iar în acest sens învățămîntul nostru poate și trebuie să-și aducă o mai mare contribuție.

■ **IOAN CIUBOTARU:** Și ceilalți specialiști — în afară de arhitecți — care participă, într-un fel sau altul, la conceperea și realizarea programelor de sistematizare ar trebui să aibă cunoștințe corespunzătoare pentru înțelegerea complexă a problemelor. Mă refer, îndeosebi, la economiști, juriști, sociologi, ingineri. De altfel, cred că în cadrul învățămîntului nostru superior ar trebui să fie reluate unele programe care au existat într-o serie de facultăți, cum ar fi cele de medicină, de drept, unele institute de învățămînt superior tehnic, în care disciplina de urbanism și sistematizare se preda un număr de trimestre. Și la Institutul de arhitectură este nevoie să fie îmbunătățită predarea cunoștințelor de sistematizare.

■ **ALIN TEODORESCU:** Formarea viitorilor profesioniști în sistematizare ar putea fi îmbunătățită și pe calea unei mai largi cooperări între disciplinele socioumane (sociologia, psihologia, istoria socială etc.) și disciplinele arhitecturale și urbanistice. De asemenea, cred că ar fi de luat în considerare oportunitatea creării unui cadru organizat de transmitere a experienței profesionale din domeniile arhitecturii, sistematizării, urbanisticii, sociologiei urbane și rurale, conducerii și organizării activităților la nivelul localităților urbane și rurale. Acest cadru organizat ar putea fi, de exemplu, o revistă de sistematizare, coordonată de Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare. Desigur, s-ar putea găsi și alte mijloace de consemnare a experiențelor pozitive și de transmitere a cunoștințelor achiziționate.

■ **ADRIAN ALECSANDRESCU:** S-a vorbit aici despre aportul pe care ar trebui să-l aibă matematicienii, economiștii, sociologii etc., dar eu aș mai adăuga, în acest cadru, și medicii igieniști, geografii. Consider, totodată, că la activitatea de sistematizare, care este, de fapt, o activitate politică, pot și trebuie să participe un număr mai mare de cadre de partid și de stat. Nu se poate face sistematizarea localităților urbane și rurale, a întregului teritoriu, fără a ține cont de principiile fundamentale pe care se întemeiază strategia partidului nostru de edificare a socialismului și comunismului în România.

■ **GHEORGHE MARINESCU:** S-a spus aici că există mulți specialiști arhitecți care lucrează în domeniul sistematizării. Dar se constată că dispunem, în momentul de față, de puține proiecte mai complexe de arhitectură rurală. Mă refer nu la locuințe moderne, la case, pentru că în privința lor există multe formule, am învățat în acest sens chiar din experiența populației, ci am în vedere realizarea și includerea în sistematizare a anexelor gospodărești. În legătură cu aceasta rămînem datori, ca specialiști, în fața populației, pentru că nu s-au făcut pașii necesari, nu s-au găsit soluțiile cele mai bune pentru a se amplasa grajdurile, pentru modul în care acestea trebuie să fie construite, ca și încăperile destinate creșterii păsărilor, animalelor mai mici, păstrării combustibilului etc. Ar fi necesar să dispunem de mai multe proiecte în acest sens, mai variate și cît mai funcționale, ținînd seama de specificul diferitelor zone. Unele proiecte au și fost aplicate, dar trebuie să ne gîndim să le perfecționăm, să sporim eficiența lor economică și socială. În mediul rural se ridică, în prezent, construcții de locuințe nu numai cu parter și etaj, ci și mai înalte, cu două sau trei nivele. Consider că este foarte important să fie concepute și aplicate, în cadrul sistematizării comunelor și satelor, proiecte de construcții de locuințe împreună cu ansamblul de anexe gospodărești necesare, realmente funcționale, astfel încît cei care trăiesc în me-

Digitized by Google

diul rural să nu-şi părăsească îndeletnicirea de producători agricoli, ci, dimpotrivă, să fie stimulaţi să-şi asigure o serie de produse, pentru nevoile lor, din gospodăria proprie, iar surplusurile să le contracteze, în vederea livrării la fondul de stat.

Participarea directă, activă a tuturor cetăţenilor la sistematizarea teritoriului şi modernizarea localităţilor

■ **ALIN TEODORESCU:** Activitatea de cercetare şi proiectare desfăşurată în domeniul sistematizării localităţilor rurale evidenţiază că, în fiecare zonă, în fiecare localitate se pun, din acest punct de vedere, probleme specifice. Un număr foarte mare de localităţi rurale, de diverse mărimi, cu tradiţii locale diferite, cu populaţii avînd structuri sociale şi ocupaţii variate, constituie astăzi obiectul acţiunii de modernizare. Apare evident, însă, aşa cum rezultă şi din dezbaterea noastră, că sistematizarea urmează să abordeze modernizarea acestor localităţi nu într-un mod uniformizator, identic. Căci populaţia rurală din ţara noastră are anumite nevoi specifice, care sînt, totodată, justificate social şi interesează întreaga societate (creşterea animalelor, exploatarea raţională şi intensivă a pămîntului, reducerea consumurilor energetice în producţia agrozootehnică etc.). Iar aceste interese — ale unei părţi a societăţii, ca şi ale societăţii în ansamblul său — se cer a fi cît mai deplin armonizate. În acest sens, responsabilitatea acţiunii de sistematizare pentru prezentul şi viitorul ţării este foarte importantă.

■ **CONSTANTIN NEAGU:** O bună parte dintre specialiştii care elaborează şi aplică proiectele şi schiţele de sistematizare nu au trăit în mediul rural şi, deci, nu cunosc specificul acestuia, în toată profunzimea şi sub diversele sale laturi. Consider că ar trebui studiat mai atent fenomenul social şi economic al gospodăriei individuale actuale de la sate, valorificînd tot ceea ce este bun, tocmai pentru a trece la o etapă calitativ superioară în dezvoltarea acesteia, ţinînd cont, desigur, de rolul şi funcţiile ce revin satului, comunei în cadrul progresului general al societăţii noastre socialiste, în etapa actuală şi în perspectivă.

■ **GHEORGHE MARINESCU:** Conducerea partidului nostru a decis alocarea, de către stat, a unor însemnate fonduri pentru construirea de case în mediul rural. Pe această bază, numai anul trecut au fost construite, în comunele şi satele de pe întreg cuprinsul ţării, circa 22 000 de apartamente, numărul lor urmînd să crească, în anul 1988, cu încă 24 000. Acesta este un lucru extraordinar de important, avînd un rol esenţial în privinţa îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă din mediul rural.

În judeţul Argeş, de pildă, avem peste 10 000 de apartamente construite în mediul rural, iar anul acesta vom construi încă 800 de apartamente. Consiliilor populare le revin răspunderi mari privind modul în care vor fi amplasate noile construcţii şi în care vor fi folosite materialele şi fondurile băneşti puse la dispoziţie de către statul nostru socialist. Totodată, vreau să menţionez că, în cadrul judeţului nostru, căutăm să îmbinăm cît mai bine detaliile de sistematizare ale localităţilor rurale cu dorinţa unor locuitori de a-şi construi locuinţe proprii; sprijinim această activitate a cetăţenilor, urmărind, totodată, ca la ridicarea noilor case să se ţină seama de specificul zonei, de şes, deal sau munte, de încadrarea construcţiei în tradiţiile arhitecturii locale.

În afara celor arătate aici, consider că, pînă ce se materializează prevederile schiţelor de sistematizare stabilite de specialişti şi organele de decizie, o preocupare esenţială trebuie să fie gospodărirea cît mai bună a ceea ce există construit în momentul de faţă. Am în vedere nu numai locuinţele propriu-zise şi anexele gospodăreşti, ci şi, cu deosebire, terenurile din jurul acestora, curţile caselor. Fiecare palmă de teren din perimetrul comunei sau al satului poate şi trebuie să fie folosită şi cultivată cu aceeaşi atenţie, ca şi întregul pămînt al ţării; deoarece, dacă, printr-o bună gospodărire, se obţin chiar de pe numai 10 mp de sol produse agricole pentru nevoile familiei, şi aceasta înseamnă un cîştig. Sînt multe sate prin care îţi face plăcere să treci şi care impresionează prin aspectul lor edilitar-gospodăresc, prin ordine şi curăţenie, prin bogăţia de pomi fructiferi şi flori. Este rezultatul unor preocupări consecvente ale consiliilor populare locale, care, prin atragerea deputaţilor, a cetăţenilor, a membrilor comisiilor locale de sistematizare, a conducerilor unor unităţi socialiste şi ale cooperativelor agricole de producţie, au reuşit să dea o înfăţişare cu totul deosebită acestor aşezări rurale. Poate că ar fi bine ca primari din alte comune să viziteze asemenea localităţi, să se inspire din activitatea acelora care au reuşit să le asigure acestora un nivel ridicat de dezvoltare.

■ **ALIN TEODORESCU:** Cu ocazia diferitelor cercetări cu caracter sociologic pe care le-am efectuat, am constatat că rolul iniţiativelor locale, al organelor de stat în atragerea populaţiei rurale şi urbane la realizarea unor obiective de interes obştesc, inclusiv de sistematizare, diferă de la o localitate la alta. Acolo unde există preocupări consecvente în acest sens, bazate pe cunoaşterea aprofundată a realităţii, se obţin totdeauna rezultate remarcabile. Cred că cercetarea sociologică ar putea să-şi aducă o contribuţie mai mare în sfera acestor probleme. Ar trebui să studiem mai în adîncime condiţiile sociale ale iniţiativei locale în realizarea programelor de dezvoltare a localităţilor, în cadrul legal actual, care pune un accent deosebit pe autogospodărirea şi autogestiunea economică a localităţilor rurale şi urbane.

■ **IOAN CIUBOTARU:** Consiliile populare judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale au un rol important în transpunerea în viaţă a politicii partidului în domeniul sistematizării, a întregii concepţii de sistematizare a teritoriului şi localităţilor, cu sprijinul efectiv al populaţiei, pe calea asigurării unor legături permanente cu locuitorii oraşelor şi satelor, a informării lor asupra planurilor şi schiţelor de sistematizare, precum şi atragerii lor la soluţionarea diferitelor probleme, ca şi la realizarea proiectelor. Acesta este un lucru esenţial, iar în legătură cu el pot fi menţionate multe aspecte pozitive. Totuşi, trebuie să recunoaştem că persistă şi unele neajunsuri, pentru că nu peste tot s-a desfăşurat şi se desfăşoară o activitate corespunzătoare în vederea informării populaţiei, cunoaşterii mai bune şi respectării legislaţiei în acest domeniu, participării locuitorilor la dezbaterea şi înfăptuirea proiectelor de sistematizare.

■ **GHEORGHE MARINESCU:** De fapt, întregul proces de sistematizare a teritoriului şi localităţilor se înfăptuieşte pentru popor şi cu poporul. Tocmai de aceea, fiecare schiţă de sistematizare se cere să fie larg dezbătută cu locuitorii, astfel încît ei să înţeleagă cu claritate avantajele pe care aceasta le oferă muncii şi vieţii lor; de asemenea, este necesar să fie reţinute şi aplicate propunerile raţionale făcute de cetăţeni. Aceasta sporeşte implicarea lor directă şi spiritul lor de răspundere în realizarea prevederilor proiectelor şi schiţelor de sistematizare.

Consiliile populare sînt chemate să intensifice, sub conducerea şi îndrumarea nemijlocită a organelor şi organizaţiilor de partid, activităţile de instruire, de consultare a populaţiei în toate etapele importante ale realizării lucrărilor de sistematizare, asigurînd astfel cadrul larg democratic de participare activă a cetăţenilor la creşterea nivelului de confort şi civilizaţie al tuturor localităţilor patriei noastre.

■ **NICOLAE DAN:** O asemenea acţiune de mari proporţii, la scară naţională, cum este sistematizarea teritoriului şi localităţilor, este de neconceput fără participarea generală, activă a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor. Ţara noastră oferă astfel o experienţă originală pe planul instituţiilor şi formelor create în vederea atragerii populaţiei la stabilirea direcţiilor şi măsurilor de sistematizare. Complexitatea procesului a impus organizarea comisiilor de sistematizare şi construcţii la nivelul fiecărui judeţ şi al fiecărei localităţi, aceste comisii fiind formate dintr-un număr mare de specialişti şi cadre de bază din diferite sfere de activitate; de asemenea, comisiile permanente de deputaţi ale consiliilor populare analizează propunerile de sistematizare, stabilind totodată măsurile pentru realizarea acestora, măsuri pe care le supun apoi, într-un cadru larg democratic, dezbaterii locuitorilor în adunări cetăţeneşti.

În cadrul comisiilor de sistematizare, cît şi în adunările cetăţeneşti cu deputaţii ar trebui acţionat mai mult în sensul creşterii răspunderii tuturor factorilor implicaţi în aplicarea proiectelor de sistematizare, precum şi al formării unei opinii de masă pentru înţelegerea importanţei realizării programelor de sistematizare, ca instrumente de înfăptuire a politicii partidului şi statului de dezvoltare economico-socială armonioasă a tuturor localităţilor şi zonelor ţării. Este necesar ca toţi cetăţenii să fie convinşi de însemnătatea respectării prevederilor Legii sistematizării, să fie conştienţi de propria lor răspundere şi de posibilităţile pe care le au de a înfrumuseţa oraşele şi satele în care locuiesc, de a-şi asigura ei înşişi condiţii tot mai bune de viaţă.

Digitized by Google